

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет мистецтв і художньо-освітніх технологій

Кафедра музичного та перформативного мистецтва

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТРА**

галузь знань

**В Культура, мистецтво та гуманітарні
науки**

**спеціальності
спеціалізації**

**Освітньо-професійна
програма**

**В6 Перформативні мистецтва
В6.03 Хореографічне мистецтво**

Хореографія

УДК 378.091.275:7(072)

DOI: <https://doi.org/10.31652/378.091.275-1-58>

УКЛАДАЧІ:

Мозгальова Н.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного та перформативного мистецтва Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Фрицюк В.А., доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного та перформативного мистецтва Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Теплова О.Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного та перформативного мистецтва Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Кондюк Л.В., заслужена артистка України, викладач Вінницького фахового коледжу мистецтв ім. М.Д. Леонтовича

Брилін Б.А., доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного та перформативного мистецтва Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Методичні рекомендації для написання кваліфікаційних робіт здобувачів ступеня вищої освіти магістра галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В6 Перформативні мистецтва (В6.03 Хореографічне мистецтво)) / уклад.: Н. Г. Мозгальова, В. А. Фрицюк, О. Ю. Теплова. Вінниця : ВДПУ, 2025. 58 с. DOI: <https://doi.org/10.31652/378.091.275-1-58>

У методичних рекомендаціях подано основні положення та науково-методичні вимоги до написання та оформлення кваліфікаційної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти магістра на основі ступеня вищої освіти бакалавра галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В6 Перформативні мистецтва (В6.03 Хореографічне мистецтво), освітньо-професійна програма «Хореографія»

Методичні рекомендації розглянуті й схвалені на засіданні кафедри музичного та перформативного мистецтва факультету мистецтв і художньо-педагогічних технологій

Протокол № 17 від 05 червня 2025 року

Методичні рекомендації розглянуті й схвалені на засіданні навчально-методичної ради факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій

Протокол №11 від 12 червня 2025 року

Зміст

Вступ.....	4
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ І НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	5
1.1. Загальні відомості про освітньо-кваліфікаційний рівень магістра.....	5
1.2. Пріоритетні напрями кваліфікаційних робіт з хореографії.....	7
1.3. Дослідницька культура здобувача СВО Магістр.....	11
1.4. Культура наукового письма і мовлення.....	13
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	15
2.1. Особливості виконання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи.....	15
2.2. Методичні рекомендації до написання другого розділу.....	
2.3. Вимоги до апробації кваліфікаційної роботи та підготовки публікацій	30
2.4. Критерії оцінки кваліфікаційної роботи.....	32
Список використаної літератури.....	36
Додатки.....	38

ВСТУП

Докорінні зміни, що відбуваються в системі загальної освіти та професійної мистецької освіти, висувають нові, більш прогресивні вимоги до підготовки педагогічних кадрів, зокрема забезпечення саморозвитку й самонавчання суб'єктів навчання в процесі оволодіння фаховими знаннями та вміннями, інтегративними конструктами освіти – компетентністю та компетенціями. Тим самим забезпечується кінцева мета освіти – від отриманих знань до компетентності, під якою розуміємо здатність вирішувати конкретні питання, що виникають у мистецьких сферах педагогічної діяльності.

Реформування освіти в Україні зумовлює впровадження її нової парадигми яка потребує оновлення фахової підготовки майбутнього вчителя. У цьому зв'язку організація навчального процесу в сучасному університеті повинна базуватися на принципах достатності наукового, пізнавального, інформаційного і методичного забезпечення. Одним із першорядних завдань вищої школи є розвиток науки з усіх напрямів знання, поповнення кадрового складу молодими, перспективними, висококваліфікованими викладачами. Окрім того, однією з актуальних проблем сьогодення є формування гуманістичної орієнтації майбутніх фахівців. Особистісно орієнтована парадигма професійної освіти актуалізує потребу визначення власної траєкторії навчання здобувача освіти за обраним фахом, а відтак – зростання ролі наукового знання як особистісного його надбання. У її основі закладені прагнення до творчої самореалізації, духовно-інтелектуального самовдосконалення. В цьому зв'язку особливої ваги набуває той тип навчальної роботи, який передбачає залучення майбутнього педагога до науково-дослідницької діяльності протягом усього періоду навчання у вищому навчальному закладі. Все це свідчить про необхідність єдності науково-дослідного і навчального процесів, бо без відповідних знань і вмінь здобувач освіти не може здійснювати наукову роботу. Її ціллю є набуття функціональних навичок дослідження як універсального способу освоєння дійсності, розвиток здібності до дослідницького типу мислення, активізація особистісної позиції

здобувача освіти в освітньому процесі на основі здобуття суб'єктивно нових знань. Взаємозв'язок між освітою і наукою, який є необхідним у сучасних умовах гуманізації, модернізації, гуманітаризації та інтеграції освітніх процесів. Отже, розв'язання завдань підготовки майбутнього вчителя до професійної творчості пов'язано із включенням здобувачів освіти до активної творчої діяльності дослідницького характеру.

Підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти до наукової діяльності відбувається не тільки в процесі вивчення низки відповідних дисциплін, але й насамперед під час виконання кваліфікаційної роботи, яка є заключним етапом процесу теоретичної та практичної підготовки здобувачів за освітньо-професійною програмою «Хореографія». Основне її завдання – продемонструвати рівень кваліфікації здобувача, уміння самостійно вести науковий пошук і розв'язувати конкретні наукові завдання.

Відповідно до концептуальних положень реформування вищої освіти в Україні та необхідності переходу до європейської моделі вищої освіти, сформульованих у нормативних документах Міністерства освіти і науки України, висунуто певні вимоги до підготовки та оформлення магістерської кваліфікаційної роботи.

Методичні рекомендації до написання кваліфікаційної роботи укладені відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 024 Хореографія.

У методичних рекомендаціях розкриваються зміст та організаційні основи написання, оформлення та захисту магістерської кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ І НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

1.1. Загальні відомості про освітньо-кваліфікаційний рівень магістра

Магістр (від лат. *magister* – начальник, голова, учитель) – у Стародавньому Римі – титул деяких службовців, посадова особа; пізніше в Європі – голова певних світських і церковних установ; у деяких країнах учений ступінь, середній між бакалавром і доктором наук. Присуджується особам, які закінчили університет або прирівняний до нього навчальний заклад, пройшли додатковий курс навчання (1,5 роки), склали спеціальні екзамени й захистили магістерську дисертацію.

Підготовка магістра відбувається в магістратурі і завершується прилюдним захистом кваліфікаційної наукової роботи, яка має засвідчити його готовність до майбутньої професійної діяльності. Основною ціллю магістратури є підготовка фахівців до викладання у вищих навчальних закладах II-III-го рівня акредитації. В найзагальнішому розумінні бакалаврська та магістерська роботи різняться, перш за все, у ступеневій відмінності. Адже ступінь бакалавра передбачає достатню професійну підготовку в галузі музичної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів, а магістр – це, окрім професійних якостей, ще й науковець, теоретик, здатний до концептуального вирішення проблем у галузі.

Кваліфікаційне дослідження призначене становити реальний внесок магістранта в теорію та методику хореографічного навчання й виховання. Виконання зазначеної роботи повинно бути спрямоване не тільки на вирішення наукових завдань, а й засвідчити, що її автор здатний належним чином вести науковий пошук, бачити професійні проблеми і давати їм оцінку, знати шляхи, методи, прийоми і засоби їх усунення.

Здобувач освіти, який претендує на звання магістра, мусить розглядати у своїй кваліфікаційній роботі актуальну для сучасної хореографічної педагогіки проблему й змістовно та переконливо обґрунтовувати шляхи її розв'язання. Він повинен не тільки систематизувати, проаналізувати, а й особистісно оцінити

зроблене попередниками, запропонувати і довести власне розуміння того чи іншого музично-дидактичного чи виховного явища. Магістерська робота виконує кваліфікаційну функцію і захищається публічно з метою отримання академічного ступеня «Магістр». Основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї кваліфікації з теорії та методики хореографічної освіти, уміння самостійно вирішувати дослідницькі завдання. Разом з тим, слід відмітити, що ступінь магістра – це не вчений, а лише академічний ступінь, який підтверджує освітньо-професійний рівень здобувача вищої школи.

Вимоги до структури, оформлення, захисту кваліфікаційної роботи в науковому відношенні вищі ніж до бакалаврських робіт, однак нижчі, ніж до кандидатської дисертації і мають деякі особливості.

1.2. Пріоритетні напрями кваліфікаційних робіт з хореографії

Хореографічна освіта сьогодення переживає період переосмислення усталених традицій, стереотипів та інноваційних ідей. Цілі й завдання загальної хореографічної освіти розглядаються у контексті переходу від авторитарної до гуманістичної педагогіки. У цьому зв'язку очевидними, на наш погляд, стають ряд пріоритетних, важливих для сучасного освітнього процесу, напрямів магістерських наукових робіт.

Відповідно до специфіки спеціальності В6.03 Хореографічне мистецтво можна виділити такі типи магістерських кваліфікаційних робіт:

1. *Історико-педагогічні.* Вони передбачають ґрунтовний історіографічний аналіз заявленої теми дослідження (*історіографія* – сукупність досліджень, присвячених певній проблемі чи історичній епосі). Такі роботи потребують дотримання спеціальних вимог: чіткої хронологічної послідовності, точного відтворення назв історичних подій, явищ, правильної термінології тощо. Зазвичай дослідження історико-педагогічного спрямування може бути присвячено висвітленню творчої спадщини певної персоналії, містити аналіз хореографічного мистецтва або освіти на різних етапах

історичного розвитку, висвітлювати теоретичний, творчо-практичний досвід, мистецько-педагогічні ідеї видатних балетмейстерів, виконавців, діячів культури і мистецтва, педагогів-хореографів минулого, розкривати етапи становлення й розвитку певного виду танцювального мистецтва або навчально-виховного, творчо-постановочного, тренувального процесів, періоди розвитку системи мистецької освіти та естетичного виховання.

2. Культурологічні. Такі роботи присвячені дослідженню культурологічної, мистецтвознавчої та історичної проблематики: висвітленню питань створення загальної теорії культури, стосовно якої всі існуючі концептуальні моделі культури виступають як окремі випадки, здійсненню синтезу всього теоретичного знання про культуру, накопиченого впродовж ряду століть як у процесі розвитку культурологічної думки, так і в результаті дослідження культури іншими гуманітарними науками; дослідженню організації і технології культурного життя суспільства; дослідженню особливостей розвитку культури різних регіонів України як самостійних соціокультурних одиниць та інших народів світу (періодизація розвитку культури певного регіону; вивчення культурно-мистецького життя окремих регіонів України в різні історичні періоди; встановлення причинно-наслідкових зв'язків між соціальними і культурними процесами; становлення та розвиток хореографічного мистецтва в історичному контексті; вивчення передумов, етапів культурного розвитку чи навпаки занепаду досліджуваного регіону; вплив регіональної культури на життя певного етносу; внесок здобутків регіональної культури до загальнонаціональної культури держави); вивченню підготовки фахівців для сфери культури, діяльності соціокультурних інститутів і установ культури; аналізу культурологічних медіа проєктів і художньо-мистецьких акцій тощо.

3. Теоретико-експериментальні. Вони спрямовані на здобуття знань у галузі дидактики та теорії виховання. У них розглядаються доцільні шляхи вдосконалення педагогічних основ організації навчально-виховного процесу в танцювальних колективах. Завдання таких робіт полягає в уточненні, поглибленні, систематизації, узагальненні принципів, методів, засобів, форм

навчання та виховання, а також у перевірці власних ідей і напрацювань щодо навчального процесу. Структура даного виду передбачає наявність в основній частині теоретичного і практичного розділів. У першому висвітлюються теоретичні основи досліджуваної проблеми, окреслюються ймовірні шляхи її розв'язання, у другому здійснюється практична перевірка висунутих положень, експериментальне дослідження (при наявності). Педагогічний експеримент ґрунтується на висуненні здобувачем власного вихідного теоретичного положення, розробці на його основі методики практичної роботи з учнями та апробації її ефективності. Проведення експерименту вимагає від магістранта творчого підходу, прояву самостійності, досвіду спілкування з дітьми, батьками, керівниками колективів, учителями, а головне – знання методології проведення експерименту, уміння аналізувати і правильно оформляти результати експерименту.

4. *Методичні.* Такі роботи стосуються різних методик хореографії. Метою таких робіт є використання фахових знань і практичних умовах. На відміну від теоретичних робіт, які спрямовані на висвітлення ключових проблем педагогічної науки, на збагачення теоретичних знань, методичні дослідження розкривають умови оптимізації розв'язання практичних завдань. Вони є більш поглибленими, адже містять в основній частині окрім теоретичного й практичного розділів ще й методичний, де автор пропонує певну методику або підбір методик для вирішення завдань дослідження, зокрема, методику проведення певної частини, фрагмента освітнього процесу. Результат методичної роботи має вигляд розробленої технології шкільних або позашкільних занять, що забезпечує успішне вирішення поставлених завдань і характеризується достатньо високою ефективністю.

Значне місце в сучасній педагогічній науці займає проблема діалогового навчання. Не дивлячись на те, що її обговорюють на різних рівнях – від високої трибуни вчених-філософів до шкільного стола вчителя-практика, все ж методика застосування діалогу в хореографії та вихованні досліджена недостатньо. Разом з тим, саме в цій формі спілкування учасники діалогу можуть проявити

пізнавальний інтерес, усвідомленість рішення, риси самостійності, творчого мислення, здатність свідомого прийняття позиції іншого як рівнозначно значущої. Дослідникам-магістрантам слід враховувати, що у хореографічному вихованні ми виділяємо діалогічну тріаду: виконавець – хореографічна композиція – балетмейстер. Повнота такого спілкування залежить від рівня підготовленості учня до ведення подібного діалогу, об'єму його художнього і життєвого досвіду, індивідуальних особливостей. Діяльність слухача визначається двома завданнями: перше – зрозуміти твір так, як його розуміє сам постановник, побачити створений художній образ «очима автора». Друге – включити твір у свій контекст, тобто виробити свою точку зору в процесі виконання, погодитися з ним, побачити умовний світ «очима слухача». Різнобічність і багатоаспектність художнього твору дозволяє учню одночасно в реальній взаємодії займати різні позиції, чергувати їх. Один і той самий учень має можливість висловити різні точки зору. Такий підхід забезпечує взаємовплив позицій, формування особистісної думки. Водночас діяльність учнів по відношенню до художньої композиції має репродуктивний характер. Відбувається зовнішнє інсценування діалогічних ситуацій, хоч насправді, головним завданням діалогу є аналіз взаємовідношень учнів безпосередньо з хореографічною композицією.

Діалогічний стиль спілкування дає можливість зберегти рівноправність у висловлюваних судженнях про хореографічний твір. Кожний учасник діалогу стимулює своїми озвученими роздумами думки свого партнера. Отже, за таких умов діалог стає, з одного боку, організаційною формою спілкування, а з іншого – основою творчого мислення, самореалізації і самовизначення особистості.

Здобувачам слід зважувати на основні ознаки такого діалогу:

- головною метою хореографічного навчання є розвиток особистості учня;
- педагог і учень є рівноправними суб'єктами хореографічно-освітнього процесу (учень не стає суб'єктом навчання, а він ним є первісно як носій суб'єктивного досвіду);

- основою спілкування є толерантне ставлення учителя й учня один до одного.

1.3. Дослідницька культура здобувача СВО Магістр

При написанні кваліфікаційної роботи важливого значення набуває оволодіння здобувачами основами дослідницької культури. Існують різні підходи до визначення сутності цього поняття. Воно розглядається як:

- освоєння і дотримання послідовності наукового пошуку;
- сукупність способів освоєння інформаційної реальності, які опановує людина на певному етапі свого розвитку;
- складна динамічна якість особистості, що характеризує його готовність до вирішення педагогічних проблем методами наукового пізнання;
- дослідницько-творча діяльність майбутнього педагога, що забезпечує його самореалізацію, розкриття інтелектуального потенціалу, здатність здійснювати інноваційні процеси та впроваджувати новаторські ідеї в практику.

Дослідницька культура, на думку багатьох сучасних науковців, характеризується рядом наступних умінь:

- виявляти проблему, визначати тему, мету, предмет, завдання та методи дослідження;
- планувати, структурувати дослідницьку роботу;
- знаходити, відображати та фіксувати інформацію;
- використовувати різноманітні інформаційні ресурси для реалізації цілей дослідження;
- працювати з літературою, оформлювати та представляти результати наукової діяльності;
- аналізувати та оцінювати виконану наукову роботу.

Процес формування дослідницької культури розглядається як становлення та інтеграція в педагогічній діяльності особистісних, професійних якостей і здібностей; методологічних, методичних, дослідницьких знань та умінь. Він передбачає сформованість позиції педагога-дослідника, системи його наукових знань (спеціальних, методичних, теоретичних), креативне мислення, актуалізацію цілей, мотивів цієї діяльності, умінь до самооцінки, аналізу і самоаналізу.

На наш погляд, критеріями сформованості дослідницької культури майбутнього хореографа мають бути:

- усвідомлення важливості і необхідності психолого-педагогічних, методичних, історичних та інших фахових знань;
- висунення сучасних освітянських вимог до дослідницької діяльності, науково-педагогічної та методичної інформації;
- розуміння особистісного смислу дослідницької діяльності;
- знання особливостей, логіки, форм та методів науково-дослідної роботи;
- обізнаність з педагогічними та методичними інноваціями, сформованість педагогічної рефлексії;
- прагнення до фахового самовдосконалення, самопізнання, самореалізації;
- наявність власного бачення процесу дослідницької діяльності;
- достатній рівень наукового мислення.

Свідченням культури є коректність роботи з літературними джерелами. У процесі накопичення інформації та огляду публікацій з обраної проблеми магістрант неминує стикається з питанням про можливість викладення певних наукових положень від свого імені, а інших – з посиланнями на відповідне джерело. Як відзначала професор О.П. Рудницька, це потребує з'ясування, що в них (положеннях) є новим, оригінальним, а що є переказуванням уже відомого, котре не доцільно цитувати. Обов'язковим є посилання на дослівні повторення чужого тексту, які дослідник вводить у свою роботу, або ті положення, котрі вживаються для аргументації власних тверджень.

1.4. Культура наукового письма і мовлення

До важливих складових виконання кваліфікаційної роботи слід віднести стиль викладу матеріалу та мову, які є показником загальної культури випускника магістратури.

Автору магістерської роботи треба зважувати на те, що науковий термін – це не просто слово, а вираження сутності певного явища. Тому, добирати наукові терміни і визначення треба дуже уважно, довільно не поєднуючи в одному тексті різну термінологію. Слід пам'ятати, що кожна галузь науки і, зокрема, хореографія, має свою, притаманну тільки їй термінологічну систему. Бажано не використовувати у мистецькій педагогіці замість прийнятих термінів професійну лексику, тобто слова та вирази, поширені у тому чи іншому науковому середовищі. Професіоналізм потребує умовних, вищою мірою диференційованих, найменувань реалій, які використовуються в лексичній мові вузьких фахівців і зрозумілі тільки їм.

Стиль писемної наукової мови – це безособовий монолог, тому виклад матеріалу ведеться від третьої особи. Увага зосереджується на змісті та логічній послідовності повідомлення, а не на суб'єкті. Саме тому стало неписаним правилом у наукових працях замість «я» використовувати «ми», з огляду на те, що вираз суб'єкта авторства як формального колективу надає більшій об'єктивності викладу.

До того ж, такий підхід краще передає і відтінює такі сучасні тенденції як інтеграція, колективність творчості, спільне розв'язання проблем тощо.

Якостями, які визначають культуру наукової мови магістранта є точність, ясність і стислість. Смислова точність – одна з основних умов забезпечення наукової та практичної значущості інформації, наведеної у магістерській роботі. Недоречно вжите слово може суттєво викривити сенс написаного, призвести до подвійного тлумачення тієї чи іншої фрази, надати всьому тексту іншої тональності. Проникнення у наукову мову просторічних, буденних, а інколи і

жаргонних слів, які інколи вживаються замість відповідних термінів, знижує точність інформації.

Необхідною умовою якості наукової мови при написанні кваліфікаційної роботи є ясність, уміння писати доступно і дохідливо. Здебільшого порушення ясності викладу викликане відсутністю навичок чітко висловлювати свою думку, недостатнім запасом потрібної фахової термінології, намаганням деяких студентів надати своїй роботі уявної науковості, за обставин, коли усім добре відомим предметам, ознакам чи поняттям дають ускладнені назви тощо.

Стислість – обов’язкова якість наукової мови. Її реалізація означає вміння уникнути непотрібних повторів, надмірної деталізації, словесного перевантаження. Тобто, слова котрі не несуть із собою науково-професійної вагомості, повинні бути вилучені з тексту магістерського дослідження.

Неабияке значення має те, як виголошується доповідь випускником на захисті магістерської роботи. Мова доповідача повинна бути грамотною, добірною, досить гучною, розміреною, з логічними паузами, підкресленням тих висновків, на яких доповідач хоче сконцентрувати увагу слухачів. Мистецтво говорити містить кілька складових: психологічну, логічну, акустичну, культурно-мовну. Психологічна складова базується на психологічній готовності доповідача до контакту з аудиторією. Логічна – передбачає чітку логічну побудову виголошуваної інформації. Мова повинна бути простою, структурованою та послідовною. Нелогічна мова важка для сприймання слухачами і веде до комунікативного провалу. Акустична складова виражає техніку мови – її артикуляційне та інтонаційне оформлення. Важливо не тільки як ми виголошуємо представлений матеріал, а й те, з якою інтонацією це робимо. Без чіткої дикції та зрозумілої інтонаційної логіки неможливо розраховувати на успіх. Культурно-мовний аспект доповіді магістранта охоплює володіння нормами вимовляння, правильне використання частин мови, слів та їх поєднань, побудову речень тощо. Текст написаної доповіді треба уважно опрацювати, а може і вивчити, виголосити перед дзеркалом кілька разів удома, щоб встановити сприятливий темп, позбавитися будь-яких утруднень у вимові окремих термінів

та виразів, можливих затримок у підборі потрібних слів та ін. Найголовніші положення доповіді бажано знати майже напам'ять і не читати все, занурившись у текст. Це створює враження поганого володіння матеріалом виконаного дослідження.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Особливості виконання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи.

Магістерська кваліфікаційна робота – це самостійна науково-дослідницька праця, яку виконують із метою встановлення відповідності рівня освітньої та наукової підготовки здобувача другого рівня вищої освіти, його готовність до самостійної роботи за фахом, здатність до майбутньої науково-дослідницької роботи. Виконання її є обов'язковим для всіх здобувачів, які навчаються за освітніми програмами підготовки магістра. Магістерська кваліфікаційна робота зорієнтована на формування загальних і спеціальних компетентностей, передбачених освітньою програмою підготовки магістра, зокрема, здатності самостійно здійснювати науковий пошук і розв'язувати конкретні науково-теоретичні й практичні завдання професійного характеру.

Виконання магістерської кваліфікаційної роботи має на меті:

- поглиблення, розширення та систематизацію теоретичних знань і практичних навичок, отриманих магістрантом за весь період навчання за спеціальністю;
- удосконалення вмінь та навичок самостійної науково-дослідної роботи й оволодіння методиками теоретичного та експериментального дослідження, використаних під час виконання кваліфікаційної роботи;
- набуття досвіду з аналізу отриманих результатів досліджень,

формулювання нових висновків і положень, набуття досвіду з їх прилюдного захисту;

- удосконалення навичок самостійної роботи магістрантів із науковою літературою;
- формування готовності й здатності магістрантів до самоосвіти й саморозвитку, самостійної дослідницької роботи в майбутній професійній діяльності.

На сьогоднішній день не існує більш-менш уніфікованих вимог до змісту і структури магістерської роботи. У кожній галузі розроблені свої підходи, які орієнтують на традиції та набутий практичний досвід вищих навчальних закладів.

Кваліфікаційну роботу доцільно виконувати у наступній послідовності:

- вибір теми;
- визначення мети і завдань дослідження;
- з'ясування об'єкта і предмета;
- пошук, відбір і ознайомлення з джерелами по темі;
- вивчення досвіду роботи за обраним напрямком, проблемою;
- складання попереднього плану;
- виклад основного змісту роботи згідно наміченого плану;
- формулювання висновків і рекомендацій;
- оформлення додатків і списку використаних джерел;
- редагування тексту і технічна робота;
- рецензування;
- підготовка до захисту;
- захист кваліфікаційної роботи.

Зміст магістерського дослідження повинні характеризувати оригінальність, унікальність і неповторність наведених даних у галузі мистецько-педагогічної освіти. Основою змісту є принципово новий матеріал, що включає опис нових факторів, явищ і закономірностей, або узагальнення

раніше відомих положень з інших наукових позицій або у зовсім іншому аспекті. У магістерській роботі в найбільш систематизованому і послідовному вигляді фіксуються як вихідні передумови наукового дослідження, так і весь його перебіг і отримані внаслідок цього результати. Причому тут не просто описуються наукові факти, а проводиться їх всебічний аналіз. Зміст роботи також характеризується наявністю в ній дискусійного і полемічного матеріалу. Специфічні не тільки зміст роботи, а й форма його викладу, із високим ступенем наукового абстрагування, аргументованістю суджень і точністю даних.

Найважливішою вимогою до магістерської кваліфікаційної роботи є органічне співвідношення її частин: теоретичної і практичної. Окрім того, обґрунтування проблеми на основні критичного огляду літератури, визначення провідних ідей роботи може знайти своє відображення в результатах експерименту. Теоретична і практична частина наукової роботи разом складають цілісну структуру навчально-пізнавального процесу.

Зміст будь-якої наукової роботи визначається темою. Спектр її вибору фактично нічим не обмежується, окрім творчої особистості того, хто її виконує та сучасного науково-педагогічного простору. Вона може бути пов'язана як із проблемами методики хореографічної освіти, загальноосвітньої школи, так і з організацією та змістом навчального процесу у вищому навчальному закладі. Найкраще, коли при визначенні теми враховуються три складові: ціль чи проблема роботи, предмет і об'єкт. Разом з тим, дотримання такої послідовності важко досягти. Тому, як правило, застосовують дві частини: предмет і об'єкт дослідження. Тема магістерської роботи має бути складовою частиною напрямку та проблематики наукових досліджень кафедри. При виконанні роботи на стику суміжних проблем додатково може бути призначений науковий консультант. Тема та науковий керівник магістранта затверджуються Вченою радою навчального закладу за поданням завідувача методичної кафедри в місячний термін з моменту зарахування здобувача до магістратури.

Підбір джерельної бази

Після визначення теми дослідження необхідно розпочати пошук, аналіз і систематизацію джерел, перегляд бібліотечних каталогів. Слід ознайомитись із фаховими часописами, науково-методичними періодичними виданнями, в яких можуть бути опубліковані необхідні матеріали тощо.

Послідовність опрацювання джерельної бази:

1. На комп'ютері потрібно створити кілька файлів-папок відповідно до назв запланованих розділів чи підрозділів.
2. У ці папки накопичувати цифрові копії відібраних наукових праць, при цьому необхідно на початку кожного файлу (безпосередньо в ньому) записувати точні вихідні відомості праці (прізвище автора, повну назву статті / книги, рік видання та видавництво, загальну кількість сторінок), щоб у подальшому не втратити вихідні дані джерела.
3. Якщо потрібну літературу було відскановано в паперовому варіанті, то такий бібліографічний опис потрібно зробити на першому аркуші.
4. Виписувати цитати варто одразу в текстовий файл (бажано зберігати у форматі *.rtf*), при цьому зазначаючи в дужках бібліографічні відомості про джерело.

Кожна цитата, приклад, цифровий матеріал мають супроводжуватися точним описом джерела з позначенням сторінок, на яких опубліковано цей матеріал.

Складання змісту роботи

Після того, як потрібний матеріал зібрано й систематизовано, формулюють детальний зміст кваліфікаційної роботи. Студент має запропонувати власне бачення структури кваліфікаційної роботи: кількість розділів, підрозділів, а також їхні робочі назви. Процес уточнення структури є складним і може тривати впродовж усієї роботи над дослідженням.

Попередній зміст роботи узгоджується з науковим керівником. У разі виникнення зауважень зміст змінюють відповідно до рекомендацій наукового керівника.

Формулювання мети й завдань, визначення об'єкта та предмета дослідження

Після визначення попереднього плану роботи, студент приступає до визначення об'єкта та предмета дослідження. Тобто чітко визначає, що саме він буде досліджувати. Вказує мету – для чого вивчається обрана проблематика. З мети роботи випливають завдання, які повинен виконати студент. Чітко визначені завдання дозволять добре структурувати кваліфікаційну роботу та виконати її на високому рівні.

Основний текст роботи

Проаналізований та систематизований матеріал подають відповідно до змісту в окремих розділах і підрозділах. У кожному розділі кваліфікаційної роботи висвітлюють самостійне питання, а в підрозділі – його окрему частину.

Тема повинна бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому на початку роботи над розділом слід визначити його головну ідею, а також укласти тези кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками різних авторів, аналізом конкретного практичного досвіду. Потрібно уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення.

Формулювання висновків / рекомендацій

Достовірність висновків підтверджують теоретичним та практичним обґрунтуванням отриманих результатів. При формулюванні висновків слід звернути увагу на логічність та аргументованість викладу, увесь текст має бути підпорядкований основній ідеї дослідження. Висновки формулюють відповідно до мети, завдань і гіпотези (за потребою) кваліфікаційної роботи. Висновки є

повністю власною думкою здобувача й не повинні містити цитувань чи повторювати чужі думки.

Стислий висновок слід подавати наприкінці кожного розділу, а розширений – у кінці роботи. За потреби рекомендації надають на основі загальних висновків роботи.

Подання чорнового варіанту роботи науковому керівникові

Чорновий варіант кваліфікаційної роботи необхідно подати науковому керівникові для ознайомлення та формулювання рекомендацій і зауважень. Чернетку подають не пізніше ніж за півтора місяці до захисту, щоб науковий керівник мав достатньо часу для ознайомлення з нею, уже структурованою згідно з вимогами (титульний аркуш, зміст, вступ, текст, висновки та список використаних джерел).

Науковий керівник, ознайомившись із текстом кваліфікаційної роботи, формулює зауваження та рекомендації. Здобувач вищої освіти узгоджує з науковим керівником текст кваліфікаційної роботи, редагує та оформлює його в чистовому варіанті.

Усунення зауважень, доопрацювання роботи

Після остаточного узгодження чернетки з керівником оформляється чистовий варіант роботи. Кваліфікаційну роботу старанно перевіряють, уточнюють назви розділів, підрозділів, таблиць, послідовність розміщення матеріалу, вивіряють цифрові дані, обґрунтованість і чіткість формулювань, висновків та рекомендацій.

Після усунення зауважень студент здійснює чистове оформлення роботи, подає її на кафедру та готується до захисту.

Основні вимоги до написання кваліфікаційної роботи

1. Обсяг магістерської кваліфікаційної роботи має бути 50-60 сторінок основного тексту (вступ, пункти роботи, висновки), загальним об'ємом не більше 100 сторінок зі вступом, пунктами роботи, висновками, літературою, додатками

тексту, набраного на комп'ютері 14 шрифтом через 1,5 інтервали. Додатки за потреби – 12 шрифтом одинарним інтервалом. В загальному обсязі частка вступу та висновків складає не менше 10%, додатки та список літератури в цей обсяг не включаються. Список використаних джерел нараховує не менше 70 науково-методичних праць, які випускник магістратури не просто включає до переліку, а знає їх основний зміст (монографії, навчальні посібники, програми, наукові статті, методичні рекомендації тощо).

2. У вступі не виділяється гіпотеза, наукова та практична значимість дослідження, методологічна база.

3. План складний: вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел (50-60 найменувань), додатки. Список використаних джерел подається після висновків, а не після кожного розділу. Висновки пишуться до всієї роботи, а не до кожного розділу.

4. У першому розділі подається теоретична інформація (відокремлення історичного аспекту розгляду проблеми виноситься на розсуд наукового керівника, але не більше 6 сторінок), досліджуються основні дефініції роботи, описуються принципи, вихідні положення актуальних та новітніх технологій, систем роботи. Останнім пунктом може бути діагностика досліджуваної якості. Наявність пункту, в якому висвітлювалась підготовка студентів до досліджуваної в кваліфікаційній роботі діяльності, – на розсуд наукового керівника.

5. У практичному розділі подається система удосконалення досліджуваної якості, методи, прийоми роботи в освітніх закладах.

Підсумковий (контрольний) етап дослідження не проводиться.

6. В діагностичному обстеженні виділяються критерії, показники та рівні (оцінка ECTS A), критерії, показники (ECTS B), критерії (ECTS C). Діагностичне обстеження можна проводити на основі однієї групи (класу).

7. Впровадження результатів дослідження (написання наукових статей): 1 варіант – 2 наукові статті (методичні матеріали не потрібні); 2 варіант – 1 наукова стаття та методичні матеріали по кваліфікаційній роботі (зошит з друкованою

основою, методичні рекомендації, інформаційні матеріали тощо). Друкування статей у фахових виданнях не є вимогою впровадження результатів кваліфікаційного дослідження.

8. Виступ на захисті кваліфікаційної роботи – до 7-ми хвилин.

9. За рекомендацією випускової кафедри (кафедра музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії) студенти, які зайняли призові місця або брали участь на Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах студентських наукових робіт, звільняються від захисту кваліфікаційної роботи.

10. До роботи додаються: 1 рецензія від професора, доцента з Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського або іншого закладу вищої освіти, подається текст кваліфікаційної роботи та анотація на роботу (0,5 стор., 14 шрифт, 1 інтервал українською та англійською мовами) в електронному та друкованому варіанті на кафедру музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії.

Науковий керівник зобов'язаний:

- допомогти здобувачу у виборі напрямку дослідження та формулюванні теми;
- поставити загальне завдання щодо виконання кваліфікаційної роботи, скласти конкретний графік;
- рекомендувати необхідну літературу, довідкові матеріали та інші джерела з теми дослідження;
- проводити систематичні консультації, надавати допомогу магістранту в чіткому, послідовному викладенні своїх думок у відповідності до плану;
- вчити магістрантів розробці концептуальних засад дослідження, узагальненню матеріалу, робити висновки, посилення на джерела, що використовуються у тексті, допомагати у розробці методики експериментальної роботи і т. ін.;
- перевіряти, вичитувати виконану роботу (частинами і в цілому).

Організацію виконання і контроль за процесом підготовки та захисту магістерських робіт здійснює завідувач кафедри.

Як показують наші спостереження і практичний досвід роботи, випускники здебільшого не вміють логічно формулювати зміст підсумків кваліфікаційної роботи, не враховують того факту, що висновки виконують роль закінчення, зумовленого логікою наукової інформації. Цей синтез є послідовним, логічно струнким викладенням отриманих підсумкових результатів, що співвідносяться із загальною метою та конкретними завданнями, поставленими і сформульованими у вступі. Висновки передбачають узагальнену підсумкову оцінку виконаної роботи, визначення того нового, що запропонував автор у вивченні і розв'язанні обраної проблеми. У складанні висновків надають допомогу змістовно і чітко сформульовані завдання кваліфікаційної роботи, але бажано, щоб адресні прив'язки до завдань були відсутні. Текст роботи повинен бути уважно вчитаний як студентом, так і науковим керівником. Не вивірений текст із лексичними та орфографічними помилками є неприпустимим. Нумерацію сторінок подають, як правило, арабськими цифрами без знака № у правому нижньому куті; крапка після номера сторінки не ставиться. Ілюстрації (схеми, фотографії, графіки тощо) і таблиці необхідно подавати у роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстративний матеріал позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій поданих у додатках. Кожна ілюстрація повинна мати назву, яку розміщують після її номера. Він складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рис. 1.2.» (другий малюнок першого розділу і т. ін.). Послідовно у межах розділу нумерують і таблиці. У правому верхньому куті розміщують слово «Таблиця» із зазначенням її номера, наприклад: Таблиця 2.3. (третя таблиця другого розділу). Кожна таблиця, повинна мати назву яку розміщують над таблицею і друкують по центру сторінки симетрично до тексту.

При написанні кваліфікаційної роботи її автор повинен посилається на джерела, матеріали або окремі результати досліджень інших авторів, які наводяться ним у тексті. Такі посилання дають змогу відшукати першоджерела, перевірити достовірність відомостей, одержати додаткову інформацію, з'ясувати

їх зміст, обсяг і т. ін. Посилатися слід на останнє наукове видання, якщо таких є кілька. На більш ранні видання можна спиратися лише в тих випадках, коли в них є матеріал, який не включено до останнього видання.

Ми свідомо наголошуємо, що кожний додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої, симетрично, по центру відносно тексту сторінки. У правому куті над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає його порядковість, як то: Додаток А, Додаток Б і т.д., окрім літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Доповідь здобувача на захисті потребує виголошення основних, найбільш значущих та цікавих аспектів роботи і повинна продовжуватись не більше 7-ми хвилин. Після виступу випускнику ставляться запитання членами Атестаційної комісії. Мають право на з'ясування окремих моментів і усі присутні на захисті. Як показує практика, у слухачів виникають питання тоді, коли доповідач:

- торкнувся якоїсь актуальної складової дослідження і не розкрив її;
- користувався недостовірною або сумнівною інформацією;
- деякі питання трактував так, що можна зрозуміти двозначно;
- переплутав факти при їх використанні;
- скористався непереконаливою інформацією;
- заперечував загальновідомі істини та фактичний матеріал;
- невірно давав відповідь на запитання;
- брався розкрити питання, не маючи для цього достатніх знань і компетентності.

Можливі й інші причини виникнення запитань у слухачів. Усе залежить від якості представленої роботи і доповіді виголошеної здобувачем. В цілому ж запитання, як правило, виникають тоді, коли виступ викликав живий інтерес у присутніх.

Відповідати на запитання майбутній педагог повинен ввічливо, спокійно, аргументовано і переконливо.

Методичні рекомендації до написання другого розділу

Другий розділ кваліфікаційної роботи має бути присвячений літературно-графічному аналізу хореографічної композиції.

Він може мати таку структуру:

Розділ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.

2.2. Літературно-графічний запис хореографічної постановки.

2.3. Сценографія.

Опис композиційно-архітектонічної побудови хореографічного твору можна здійснити за таким планом:

1. Загальна характеристика твору

- Назва твору.
- Автор (хореограф-постановник, композитор, лібретист).
- Жанр (класичний балет, сучасний танець, народна хореографія тощо).
- Ідея та основна концепція.

2. Композиційна структура

- Вступ (експозиція, зав'язка, представлення основних персонажів і теми).
- Основна частина (розвиток дії, конфлікт, кульмінація).
- Завершення (розв'язка, фінал).

3. Принципи побудови хореографічного твору

- Контрастність чи монотонність сцен.
- Динамічність розвитку.
- Логічність переходів між сценами.
- Взаємодія між солістами, групами, ансамблем.

4. Архітектонічні особливості

- Ритмічна організація (темп, зміни ритму, акценти).
- Просторове вирішення (побудова малюнків, використання сценічного простору).

- Симетрія та асиметрія у формах побудови танцю.
- Співвідношення соло, дуетів, ансамблевих номерів.

5. Музично-хореографічна взаємодія

- Відповідність пластики музичному рішення.
- Використання музичних акцентів у рухах.
- Синхронізація танцю та ритму.

6. Драматургія руху

- Виразні засоби хореографії (жести, міміка, пластика).
- Емоційна наповненість танцю.
- Використання символів і метафор у рухах.

7. Сценографічне та костюмне рішення

- Декорації та їх вплив на сприйняття композиції.
- Костюми як елемент образотворчої складової.
- Світлове оформлення.

8. Висновки

- Ефективність композиційно-архітектонічної побудови.
- Вплив на глядачів.
- Висловлення власної оцінки постановки.

Такий план допоможе всебічно проаналізувати композиційну та архітектонічну побудову хореографічного твору.

Літературно-графічний аналіз хореографічної композиції – це дослідження, що поєднує текстове та візуальне (графічне) представлення хореографічного твору. Він охоплює кілька ключових аспектів:

1. Літературний аналіз

- * **Тема та ідея** – основний задум композиції, її зміст, художнє навантаження.
- * **Драматургія** – розвиток сюжету або концепції танцю, основні етапи (експозиція, зав'язка, кульмінація, розв'язка).
- * **Характеристика образів** – опис персонажів, їхніх емоційних станів, взаємодії між собою.

* **Музичне оформлення** – аналіз музичного супроводу, ритмічної структури, взаємозв'язку руху з музикою.

* **Стиль та жанр** – визначення, до якого стилю або жанру належить композиція (народний, класичний, сучасний, експериментальний).

* **Хореографічна лексика** – аналіз рухового матеріалу, його виразності, відповідності концепції.

* **Емоційний вплив** – як композиція впливає на глядачів, які емоції викликає.

2. Графічний аналіз

* **Схематичне зображення композиції** – плани сцени, розташування виконавців, зміна мізансцен.

* **Графічне позначення рухів** – використання хореографічної нотації або спрощених схем (лінійні, точкові, силуетні зображення).

* **Динаміка руху** – відображення траєкторії переміщень танцівників на сцені.

* **Рівні виконання** – використання різних рівнів руху (низький, середній, високий), їхній графічний вираз.

* **Компоновка простору** – як танцівники використовують сценічний простір, які геометричні форми утворюють у процесі руху.

Літературно-графічний аналіз допомагає глибше зрозуміти структуру хореографічної композиції, визначити її художню цілісність та ефективність.

Зразки написання другого розділу:

https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/15793/Didenko_2021_fkm.pdf?sequence=1

https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/16596/Temchenko_fkm_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y

У магістерській роботі з хореографії сценографію хореографічної композиції доцільно описувати як складову художнього оформлення, що впливає на сприйняття танцю, підсилює емоційний настрій композиції та сприяє

розкриттю її ідеї. Опис має бути фаховим, логічним, структурованим, із посиланням на композиційне рішення, художній образ і взаємодію сценографії з пластикою танцю. Нижче – приклад, як це можна зробити:

Опис сценографії хореографічної композиції

Сценографія у хореографічній композиції «Назва композиції» є важливим елементом візуального оформлення сценічного простору, який формує атмосферу, відтворює контекст подій та підсилює емоційно-образне наповнення танцювального твору. Її структура органічно поєднана з музичним супроводом і хореографічною лексикою, утворюючи єдине художнє ціле.

Основним елементом сценографії є декорація, що виконує не лише декоративну, але й семантичну функцію. Наприклад, використання [назва декорації або символу – дерево, арка, дзеркала тощо] символізує [пояснення значення: життєвий шлях, внутрішній світ героя, перешкоди тощо] та акцентує увагу на внутрішньому конфлікті персонажа.

Колористика оформлення побудована на поєднанні [назви кольорів або відтінків], що зумовлено прагненням викликати певні емоції у глядача – тривоги, гармонії, надії або драми. Освітлення також виконує драматургічну функцію: динамічна зміна світлових акцентів підсилює кульмінаційні моменти, вказує на зміну простору або часу.

Просторове вирішення сцени дає змогу виконавцям вільно переміщатися між зонами дії, що створює багатоплановість композиції. Хореограф врахував не лише композиційні лінії руху танцівників, але й взаємодію з об'єктами сценічного оформлення, що сприяє більш повному розкриттю образів.

У цілому, сценографія хореографічної композиції виступає як візуальний код, що надає змісту сценічним діям, формує художній простір і допомагає глядачеві краще зрозуміти ідею твору.

Поняття академічної доброчесності та плагіату

При написанні кваліфікаційної роботи необхідно обов'язково покликатися на авторів і джерела, з яких запозичено матеріали або окремі результати.

Використання у роботі запозиченого матеріалу без посилання (покликання) на автора не допускають. Це вважають плагіатом, тобто порушенням академічної доброчесності.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень. Академічна доброчесність у процесі написання випускної кваліфікаційної роботи означає, що здобувачі та їх наукові керівники керуються насамперед принципом чесності у роботі та навчанні. Плагіат, тобто списування, несанкціоноване використання чужих напрацювань, є неприйнятним у кваліфікаційній роботі студента.

Порушення етичних принципів при написанні кваліфікаційної роботи бувають трьох основних видів:

1. Копіювання чужої роботи (як без, так і з відома автора) та оприлюднення її під своїм іменем.
2. Подання суміші власних і запозичених в інших авторів аргументів без належного цитування джерел (компіляція).
3. Перефразування чужої роботи без належно оформленого посилання на справжнього автора.

Загалом **плагіат** – це усвідомлене чи неусвідомлене недотримання загальноприйнятих правил цитування, тобто порушення вимог Цивільного кодексу України («Інтелектуальна власність») та Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Перевірити текст на оригінальність, тобто відсутність плагіату, можна за допомогою спеціальних програм або за допомогою сайтів, які надають такі послуги. Слід пам'ятати, що такі програми і сервіси не є сертифікованими і пристосованими для перевірки текстів кваліфікаційних робіт. Тому результати

такої перевірки можуть бути піддані сумнівам, однак здатні зорієнтувати автора кваліфікаційної роботи щодо рівня оригінальності його тексту.

Кваліфікаційна робота підлягає перевірці на унікальність та наявність ознак академічного плагіату, яку здійснюють за допомогою визначеного Університетом програмного продукту не пізніше, ніж за тиждень до встановленого кафедрою терміну проведення попереднього захисту.

2.2. Вимоги до апробації кваліфікаційної роботи та підготовки публікацій

Накопичений у наших вищих навчальних закладах досвід підготовки фахівців у магістратурі показує, що для здобувача повинна стати обов'язковою *апробація* результатів його дослідження. Майбутньому магістру хореографії необхідно виступити два-три рази з доповідями чи повідомленнями про досліджувану проблему в ході проведення настановчої конференції з питань педагогічної практики, на студентській науковій конференції. В сучасних умовах реформування освіти постійно підвищуються вимоги до рівня підготовки фахівців у магістратурі. Тому, все більша кількість вищих педагогічних навчальних закладів включають до вимог щодо підготовки магістерських кваліфікаційних робіт наявність однієї – двох публікацій у формі статті чи тез доповіді на обласній, регіональній чи Всеукраїнській науковій конференції. Вони є формою апробації і можуть друкуватися особисто магістром, або у співавторстві з науковим керівником.

Наукова стаття – це один із основних видів публікацій науковців. Вона висвітлює конкретне питання за темою наукового дослідження, робить її матеріал надбанням фахівців, студентів. За існуючими вимогами, оптимальний обсяг наукової статті 12 сторінок тексту А-4 набраного на комп'ютері (шрифт 14), в залежності від вимог того чи іншого видання. Рукопис статті, як правило, мусить мати повну назву роботи, прізвище та ініціали автора, коротку анотацію,

виклад змісту статті та список використаної літератури на яку повинні бути посилання у тексті.

В статті, що подається до фахового видання, слід виділяти умовно такі структурні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді, формулювання цілей статті, аналіз останніх публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, виклад основного змісту, висновки. Окрім того, матеріал викладають розповідними реченнями, не перевантажуючи текст цифрами 1,2,3... при переліках тих чи інших думок, принципів, положень. Ініціали вчених, яких цитує чи вказує автор, ставлять перед прізвищем. Цитати в статті використовуються рідко. Краще зазначати ідею, а після неї в дужках указувати прізвище автора чи номер джерела із поданого в кінці списку використаної літератури.

Стаття має завершуватися конкретними висновками і рекомендаціями. Якщо ж матеріал подано до звичайного збірника наукових праць (не фахового), то дотримання вказаних вимог не обов'язкове.

Тези наукової доповіді – це опубліковані до початку наукової конференції (семінару, симпозіуму) матеріали, що містять короткий виклад основних положень (ідей, думок, аспектів) наукового дослідження. Вони містять інформацію, що не знайшла відображення в інших публікаціях. Обсяг тез, як правило, складає дві-три сторінки комп'ютерного набору через 1,5 – 2 інтервали згідно вимог організаторів конференції. При їх підготовці слід враховувати такі загальні особливості:

- у правому верхньому куті розміщують прізвище та ініціали автора, при необхідності – посада, місце навчання тощо;
- назва тез доповіді повинна відображати головну її ідею, думку;
- виклад змісту: актуальність проблеми та стан її розробленості в науковій літературі (прізвища вчених); визначення аспектів, що потребують удосконалення на сьогоднішній день; авторські ідеї, методи, засоби та прийоми досягнення кращих результатів; висновки по кожному матеріалу тез містять самотійну думку, що висловлюється в кількох реченнях і починається з нового рядка;

- посилання на джерела, цитати, цифровий матеріал у тезах, як правило, не використовуються.

Підготовлені статті, тези доповіді подаються до друку у вигляді набраного на комп'ютері тексту і електронного варіанту. В одному рядку має бути 60-65 знаків, враховуючи розділові позначення та проміжки між літерами. На одній сторінці – 28-30 рядків тексту через 1,5 інтервали і 43-45 – через 1 інтервал. При визначенні обсягу рукопису необхідно виходити з того, що в одному авторському аркуші (А-4) налічується 40000 знаків. Поля сторінок оригіналу повинні мати, у більшості випадків, такий вигляд: ліве 25-30 мм, верхнє – 20 мм, праве – 10 мм, нижнє 25 мм. Абзацний виступ має бути однаковим і дорівнювати п'ятьом ударам. Усі заголовки і виділення в тексті друкувати малими літерами, жирним шрифтом, до того ж заголовки відокремлювати від тексту згори і знизу прогалинами в три інтервали.

2.3. Критерії оцінки кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота потребує від автора комплексного підходу до її написання. Це значить, що здобувач освіти мусить використовувати знання цілого ряду дисциплін і, в першу чергу, педагогіки, психології, вікової фізіології, історії хореографії, методики роботи з хореографічним колективом тощо. Це спонукає до багатоаспектного оцінювання виконаних робіт. На наш погляд, у даному разі слід враховувати такі основні компоненти:

- відповідність змісту і плану роботи;
- науковість;
- самостійність виконання;
- стан орієнтації випускника в актуальності обраної теми, основних положеннях роботи, науковому апараті тощо;
- наявність концептуальних засад, посилань на першоджерела;
- відповідність оформлення роботи існуючим вимогам;

- уміння майбутнього фахівця відстоювати свою точку зору;
- змістовність і чіткість відповідей на поставлені запитання;
- культура мови і спілкування випускника;
- врахування висновків рецензентів;
- наявність публікацій.

Автори кращих кваліфікаційних робіт, що виявили особливі здібності до науково-дослідницької роботи і мають публікації можуть рекомендуватися Атестаційною екзаменаційною комісією до вступу в аспірантуру з відповідної спеціальності.

Типові помилки в написанні та оформленні магістерської роботи

1. Зміст роботи не відповідає плану магістерської роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині.
2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта.
3. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження.
4. Автор не виявив самостійності, робота являє собою компіляцію або плагіат.
5. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 5-10 років) з теми дослідження.
6. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня досліджуваності проблеми.
7. Не розкрито зміст та організацію особистого експериментального дослідження (його суть, тривалість, місце проведення, кількість обстежуваних, їхні характеристики), поверхово висвітлено стан практики.
8. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.
9. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких

запозичено матеріал.

10. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без додержання вимог державного стандарту.

11. Як ілюстративний матеріал використано таблиці, діаграми, схеми, запозичені не з першоджерел, а з підручника, навчального посібника, монографії або наукової статті.

12. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками [11].

Питання для самоконтролю

1. Яка основна ціль магістратури у підготовці хореографа?
2. Поясніть різницю між бакалаврською роботою (курсова робота, реферат) і кваліфікаційною роботою здобувача СВО Магістр.
3. Яке основне завдання автора кваліфікаційної роботи здобувача СВО Магістр.
4. Визначте послідовність виконання кваліфікаційної роботи здобувача СВО Магістр.
5. Які особливості формулювання теми дослідження?
6. Поясніть, у чому полягають особливості формулювання висновків виконаної кваліфікаційної роботи здобувача СВО Магістр.
7. У чому полягає апробація матеріалів дослідження?
8. Укажіть відмінні особливості наукової статті і тез доповіді.
9. Які ознаки кваліфікаційної роботи здобувача СВО «Магістр» визначають культуру наукової мови її автора?
10. Поясніть, у чому полягає сутність дослідницької культури здобувача СВО Магістр.
11. Визначте критерії сформованості дослідницької культури майбутнього педагога-хореографа.
12. Виділіть основні аспекти оцінювання кваліфікаційної роботи здобувача СВО Магістр.

Тест

Прохання дати відповіді «правильно» або «неправильно». Пояснити чому.

1. Ступінь магістра є вченим ступенем, що підтверджує освітньо-професійний рівень випускника університету.
2. Обсяг магістерської роботи повинен становити 3,5-4,5 друкованих аркушів.
3. Зміст кожної частини наукової роботи визначається її метою та завданнями.
4. Організацію і контроль за процесом підготовки та захисту кваліфікаційних робіт здійснює директор інституту (декан факультету).
5. У складанні висновків дослідження допомагає його концепція.
6. Ефективним шляхом апробації результатів дослідження є екстраполяція.
7. Науковий термін – це вираження сутності певного явища.
8. У мистецькій педагогіці бажано використовувати професійну лексику, ерудицію.
9. Дослідницька культура – це сукупність способів освоєння інформаційної реальності, яку опановує людина на певному етапі свого розвитку.
10. Написання магістерської роботи потребує від здобувача використання знань цілого ряду дисциплін, у тому числі наукометрії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Важинський С., Щербак Т. Методика та організація наукових досліджень. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Вимоги до виконання кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою 024.00.01 Хореографія освітнього рівня другого (магістерського) / уклад. Боровик Т., Медвідь Т., Таранник А. Київ, 2021. 25 с.
3. Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи. Програмні вимоги та методичні поради до самостійної підготовки до захисту для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Хореографія) / розробник Реброва О. Є. Одеса, 2022. 12 с.
4. Зацерковний В., Тішаєв І., Демидов В. Методологія наукових

досліджень. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

5. Кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «Магістр»: методичні рекомендації для студентів спеціальності 024 Хореографія / уклад.: О. Ю. Енська, А. І. Максименко, І. О. Ткаченко. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 59 с.

6. Корнєшук В. В. Методичні рекомендації до написання випускної кваліфікаційної роботи магістра. 3-тє вид. Одеса : ОНПУ, 2020. 34 с.

7. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Алерта, 2014. 620 с.

8. Мартиненко О. В. Наукова робота студентів спеціальності «Хореографія» : навч.-метод. реком. Бердянськ : Видавець БДПУ, 2018. 204 с.

9. Методичні рекомендації щодо виконання магістерської роботи для студентів денної та заочної форми навчання, галузь знань 02 Культура і мистецтво, зі спеціальності 024 Хореографія / розроб. О. Плахотнюк. Львів : Кафедра режисури та хореографії ЛНУ імені Івана Франка 2020. 69 с.

10. Методичні рекомендації щодо організації, виконання та захисту кваліфікаційних (бакалаврських / магістерських) робіт у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка / укладачі: В. Бондаренко, О. Дмитрієнко, В. Шевчук, Т. Япринець. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 51 с.

11. Методичні рекомендації до організації, виконання та захисту магістерських кваліфікаційних робіт / уклад. : Жиров О. А., Благова Т. О. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 63 с.

12. Мокін Б. І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.

13. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студ., курсан., аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

14. Сисоєва С., Кристопчук К. Методологія науково-педагогічних досліджень. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.

15. Сосіна В. Ю. Методичні вказівки до написання курсових (дипломних, магістерських) робіт для студентів факультету фізичного виховання спеціальності 024 «Хореографія». Львів, 2018. 16 с.

16. Хореографія : методичні рекомендації до підготовки кваліфікаційної роботи для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 024 «Хореографія» /розроб.: В. О. Камін, Н. М. Корисько. Київ, 2020. 24 с.

17. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

18. Чайченко Н. Н., Семеног О. М., Артюшкіна Л. М., Рудь О. М. Науково- дослідна робота магістрантів : навч. посіб. Суми : СОІППО, 2011. 72с.

19. Черкасов В.Ф. Основи наукових досліджень у музично-освітній галузі : підручник. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, Харків : ФОП Озеров, 2017. 316 с.

20. Шейко В. М., Богуцький Ю. П., Кушнарєнко Н. М. Наукова творчість

у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посібник. Харків : ХДАК, 2016. 329 с.

21. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 6-те вид., переробл. і доповн. Київ : Знання, 2008. 311 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом ректора
ВДПУ імені Михайла
Коцюбинського (№ 75 од від
26.04.2021 р.)
СХВАЛЕНО
Вченою радою
ВДПУ імені Михайла
Коцюбинського (протокол № 12
від 21.04.2021 р.)

ПОЛОЖЕННЯ

про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про кваліфікаційні роботи у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (далі – Положення) визначає вимоги до змісту і структури кваліфікаційних робіт, їх оформлення та порядку захисту.

1.1. Положення розроблено на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, Статуту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (далі – університет), «Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського» (наказ від 22.05.2020 р. №59-од):

1.2. Кваліфікаційна робота – це самостійна робота здобувача вищої освіти, яка має науково-дослідний характер. Якість змісту та захисту цієї роботи засвідчує кваліфікаційний рівень випускника, ступінь його готовності до професійної та наукової діяльності.

Метою виконання кваліфікаційної роботи є глибоке осмислення здобувачем вищої освіти проблеми дослідження; оволодіння методами наукового аналізу і синтезу дослідження, застосування теоретичних знань і практичних навичок для вирішення конкретних завдань у певній галузі.

1.3. Положення визначає основні узагальнені вимоги до кваліфікаційних робіт.

Науково-методична рада університету має право вносити додаткові вимоги до структури, обсягу, критеріїв оцінювання тощо з урахуванням специфіки та логіки освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти та відповідних Стандартів вищої освіти.

1.4. Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти має продемонструвати наявність набутих під час навчання загальних і фахових компетентностей і рівень досягнення програмних результатів навчання. Перелік базових компетентностей, що розкриває відмітності кваліфікаційної бакалаврської і кваліфікаційної магістерської робіт, поданий у табл. 1.1.

Таблиця 1

Відмінності базових компетентностей кваліфікаційної бакалаврської та кваліфікаційної магістерської робіт

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Здатність до комплексного аналізу явищ і застосування набутих знань у професійній сфері	Здатність до комплексного й системного аналізу явищ і вільне застосування теорій та методів у професійній сфері, продукування нових знань
Знання теоретичного змісту предметної області та здатність пояснювати процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати	Фундаментально глибокі знання теоретичного змісту предметної та суміжних областей та здатність характеризувати процеси і явища, у тому числі глобального характеру, прогнозувати їхній розвиток на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати з використанням міждисциплінарного підходу
Здатність систематизувати проблемні ситуації, виявляти проблеми і ранжувати їх	Здатність до самостійної постановки проблеми, розпізнавання ще не проявлених повністю проблем, що формують виклики сучасності
Здатність використовувати наявні теорії, концепції, ідеї в контексті досліджуваної проблеми, аналізувати історичну ретроспективу сучасного стану теорії та практики	Здатність здійснювати самостійний науковий пошук, проводити критичне зіставлення поглядів і пропонувати авторське бачення
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	Здатність ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних, використовувати різноманітні, у тому числі мережеві, системи пошуку та оброблення інформації, бібліотечні ресурси й технології, зокрема електронні

Здатність коректно застосовувати методи, дослідницькі прийоми та аналітичний інструментарій для вирішення поставлених завдань	Здатність вибирати адекватні завданням дослідження методи, зокрема міждисциплінарного характеру, дослідницькі прийоми, удосконалювати аналітичний інструментарій та застосовувати для вирішення поставлених завдань інноваційні аналітичні технології та технології управління знаннями
---	---

Здатність виявляти та розпізнавати можливості використання типових способів розв'язання проблем, досліджувати кращі практики вирішення аналогічних проблем, оцінювати переваги й ризики альтернативних варіантів та робити обґрунтований вибір	Здатність глибинно, у тому числі з позицій міждисциплінарного підходу, опрацьовувати проблеми, генерувати інноваційні способи їх розв'язання, проводити трансформацію наявних альтернатив її вирішення або формувати власний розв'язок, ураховуючи авторську позицію
Здатність розуміти й оцінювати цінність ідей щодо досягнення покладених цілей та планувати мобілізацію ресурсів	Ініціювати ідеї щодо використання можливостей у відповідь на виклики та управляти діями, бюджетами й ризиками задля досягнення покладених цілей
Навички використання уніфікованих інформаційних та комунікаційних технологій	Навички використання уніфікованих і спеціалізованих програмних продуктів, що застосовуються в професійній діяльності
Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, використовувати методи презентації результатів	Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, використовувати методи презентації результатів, а також професійну аргументацію для донесення ідей, проблем та способів їх вирішення

1.5. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти або другого (магістерського) рівня вищої освіти є самостійним дослідженням наукової проблеми, виконаним здобувачем вищої освіти для публічного захисту з дотриманням правил академічної доброчесності.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти (освітнього ступеня бакалавра, магістра) виконується державною мовою у вигляді спеціально підготовленої праці на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі.

2.2. За своєю структурою кваліфікаційна робота складається з:

- титульної сторінки;
- анотацій з ключовими словами (українською та англійською мовами);

- змісту;
- переліку умовних позначень і скорочень (за потреби);
- вступу;
- не менше двох розділів;
- загальних висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків(за потреби).

2.2.1. У вступі:

- обґрунтовується актуальність теми, її наукове та практичне значення;
- подається коротка характеристика джерел, визначається стан дослідження проблеми аналітичний огляд літератури;
 - формулюється науковий апарат дослідження, що включає: актуальність дослідження, об'єкт, предмет, мету, гіпотезу, завдання, методологію, методи, наукову новизну та практичне значення дослідження.
 - визначаються особливості апробації, висвітлення, та впровадження результатів дослідження (обговорення на наукових форумах (конференціях, симпозіумах тощо), публікації з досліджуваної тематики, втілення результатів (за наявності підтверджуючих документів));
 - подається загальна структура роботи.

2.2.2. У розділах викладається основний зміст дослідження: теоретичні основи, проблеми, практичні питання, вказуються методи та способи розв'язання поставлених завдань, досвід їх розв'язання тощо.

Окремий розділ може бути присвячений експерименту (методика проведення, опис установки тощо) й опису результатів його проведення.

2.2.3. Загальні висновки мають відображати ступінь реалізації поставлених у вступі мети та завдань дослідження, висвітлювати найбільш вагомі теоретичні та практичні результати кваліфікаційної роботи.

2.3. Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи (без списку використаних джерел і додатків) має становити:

Для гуманітарних і суспільних наук:

на здобуття ступеня вищої освіти бакалавра 50-70 сторінок; на

здобуття ступеня вищої освіти магістра 80-100 сторінок.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. На основі цього Положення навчально-методична комісія факультету / інституту розробляє відповідні методичні рекомендації щодо написання кваліфікаційної роботи з урахуванням специфіки наукових досліджень у рамках кожної освітньо-професійної програми.

3.2. Персональний розподіл тем кваліфікаційних робіт з одночасним призначенням наукових керівників затверджується наказом ректора університету за поданням завідувача випускової кафедри, за погодженням гаранта освітньо- професійної програми та декана факультету / директора Навчально-наукового інституту до 1 листопада поточного року.

3.3. Підготовка кваліфікаційної роботи здійснюється в декілька етапів, основними з яких є:

- вибір теми та схвалення її кафедрою;
- складання календарного графіка та робочого плану кваліфікаційної роботи;

- підбір, вивчення, аналіз літератури;
- написання тексту роботи;
- ознайомлення наукового керівника з текстом кваліфікаційної роботи та робота студента над його зауваженнями;
- висвітлення висновків та результатів дослідження в наукових публікаціях (для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра – не менше 1 публікації; для здобувачів ступеня вищої освіти магістра – не менше 2 публікацій);
- остаточне оформлення кваліфікаційної роботи й передача її на відгук (висновки) наукового керівника та на рецензування;
- перевірка на плагіат згідно з «Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського»;
- публічний захист кваліфікаційної роботи перед Екзаменаційною комісією.

3.3.1. Здобувачу вищої освіти надається право обрати тему кваліфікаційної роботи із переліку, запропонованого кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

3.3.2. На підставі особистої заяви здобувача вищої освіти на засіданні випускової кафедри ухвалюється тема кваліфікаційної роботи та забезпечується її наукове керівництво.

За необхідності формулювання теми кваліфікаційної роботи може уточнюватися або змінюватися рішенням кафедри, не пізніше ніж за один місяць до її захисту, з наступним оформленням змін наказом ректора університету.

4. НАУКОВИЙ КЕРІВНИК

4.1. Керівником кваліфікаційної роботи призначається викладач кафедри, який має науковий ступінь та/або вчене звання. Як виняток, можуть залучатися також висококваліфіковані фахівці, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, з інших ЗВО та наукових установ.

4.2. Робота наукового керівника входить до навчального навантаження, обсяг якого визначається «Положенням про організацію освітнього процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського».

4.3. Керівник кваліфікаційної роботи:

- надає допомогу при формулюванні теми кваліфікаційної роботи, в складанні календарного плану роботи та контролює хід його виконання;
- проводить консультації з методики написання роботи та її змісту;
- надає рекомендації щодо вибору літератури та інших джерел інформації;
- сприяє публікації результатів наукових досліджень здобувача;
- подає письмові висновки про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти до Екзаменаційної комісії не пізніше ніж за 10 днів до захисту;
- інформує випускову кафедру про стан підготовки кваліфікаційної роботи;
- здійснює контроль за дотримання здобувачем вищої освіти графіка виконання кваліфікаційної роботи; за підготовку, виконання, написання, оформлення кваліфікаційної роботи; за своєчасне подання кваліфікаційної роботи на відгук і рецензію, перевірку на плагіат;
- консультує здобувача вищої освіти щодо до публічного захисту перед Екзаменаційною комісією.

Науковий керівник ознайомлюється зі змістом і формою остаточного варіанта кваліфікаційної роботи перед передачею її на рецензування та в Екзаменаційну комісію для захисту.

За одним керівником закріплюється не більше 5 кваліфікаційних робіт магістра на рік набору. Загальна кількість, яка може бути закріплена за одним керівником – не більше 8 кваліфікаційних робіт.

4.4. Коли зміст або ж захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, Екзаменаційна комісія може дати згоду на її повторний захист на наступний рік поновлення здобувача вищої освіти. Науковий керівник надає здобувачеві вищої освіти необхідну допомогу з доопрацювання.

4.5. Науковий керівник має право:

- ознайомитись з рецензією на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти до її захисту;
- брати участь у відкритому засіданні Екзаменаційної комісії, на якому захищає роботу здобувач вищої освіти, яким він керував; залучати до співучасті в науковому керівництві кваліфікаційною роботою або наданні здобувачу вищої освіти консультацій інших фахівців у межах визначеного середніми нормами часу навчального навантаження (за рахунок своєї частини нормативних годин);
- у разі потреби порушувати перед деканом / директором і першим проректором з науково-педагогічної роботи університету питання про відрядження здобувача вищої освіти для роботи в архівах, установах, підприємствах тощо над темою кваліфікаційної роботи;
- відмовитись від керівництва кваліфікаційною роботою здобувача вищої освіти, який без поважних причин не виконує графіку виконання кваліфікаційної роботи, виявляє неорганізованість і безвідповідальність, але не пізніше ніж за три місяці до захисту кваліфікаційної роботи на підставі власної офіційної письмової заяви. Рішення з цього приводу приймає випускова кафедра.

5. ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1. Здобувач вищої освіти має право:

- самостійно обирати тему кваліфікаційної роботи;
- висловити пропозиції щодо кандидатури наукового керівника зі складу випускової кафедри або за її згодою із представників інших закладів освіти та науки, підприємств, установ;
- ставити питання перед випусковою кафедрою про зміну наукового керівника, якщо для цього є поважні причини.

5.2. Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- чітко дотримуватися графіку виконання кваліфікаційної роботи;
- оформити її у відповідності з вимогами університету та випускової кафедри;
- аргументовано й етично реагувати на зауваження наукового керівника та рецензента, відповідати на запитання членів Екзаменаційної комісії та присутніх на публічному захисті кваліфікаційної роботи;
- дотримуватися «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського»

6. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

6.1. Кваліфікаційна робота розпочинається титульною сторінкою, де зазначається офіційна назва університету (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського), факультету / інституту та випускової кафедри, тема, прізвище

автора й наукового керівника, його вчений ступінь і звання, місто, де знаходиться університет, календарний рік захисту (дод. А).

6.2. В анотації зазначається:

- прізвище та ініціали студента;
- назва роботи;
- спеціальність;
- установа, місто, рік;
- основний зміст і результати дослідження (обсяг – до 1000 знаків);
- ключові слова (5-7 слів та словосполучень).

Анотація подається українською та англійською мовами.

6.3. Подається зміст кваліфікаційної роботи, який відображає її структуру (розділи, підрозділи тощо) із означенням сторінок їх розміщення.

6.4. Кожна структурна частина кваліфікаційної роботи (АНОТАЦІЯ, ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ (за потреби), ВСТУП, РОЗДІЛИ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) починається з нової сторінки та пишеться великими літерами. Для нумерації розділів використовують арабські цифри. Назва підрозділів пишеться з абзацу прописними літерами.

6.5. Текст друкується з одного боку сторінки аркуша формату А4, залишаючи поля таких розмірів: ліворуч – 30 мм, праворуч – 15 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм.

Основні вимоги до комп'ютерного набору тексту: текстовий редактор - WORD; гарнітура шрифту – Times New Roman, вирівнювання - по ширині; кегель шрифту (розмір) - 14; кількість символів у рядку - від 58 до 60; абзац – 1,2-1,27 см; міжрядковий інтервал - полуторний; кількість рядків на сторінці - 28-29

Всі сторінки нумеруються. Загальна нумерація починається з титульної сторінки, але порядковий номер на ній не ставиться; на всіх наступних він розташовується праворуч зверху.

6.6. При написанні роботи обов'язково посилатися на авторів і літературу, з якої запозичені матеріали або окремі результати. Використання у роботі запозиченого матеріалу без посилання на автора та літературу враховуються при допущенні роботи до захисту та визначенні її оцінки.

6.7. Бібліографічне оформлення роботи має відповідати вимогам ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

6.8. Обов'язкова умова високої якості кваліфікаційної роботи – її науковість, грамотність, чітка логіка викладу, правильність мовностилістичного оформлення. Текст має бути вивіреним автором. Відповідальність за достовірність числових, фактичних даних, цитат несе автор дослідження.

7. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ЗАХИСТУ

7.1. Отримавши відгук наукового керівника, студент подає кваліфікаційну роботу на кафедру не пізніше ніж за два тижні до захисту відповідно із затвердженим розкладом засідань Екзаменаційної комісії. На підставі висновків наукового керівника випускова кафедра дає рекомендацію щодо захисту кваліфікаційної роботи студентом перед Екзаменаційною комісією (дод. Д).

7.2. Примірник кваліфікаційної роботи кафедра направляє на рецензування викладачам інших кафедр університету або інших ЗВО, які мають науковий ступінь, а за необхідності – спеціалісту наукової установи, виробництва тощо.

Кафедра, за потреби, може запросити дві і більше рецензій.

7.3. Письмова рецензія подається на кафедру не пізніше, ніж за п'ять днів до захисту. Після ознайомлення з нею автора, а також інших фахівців (якщо такі є) вона разом із кваліфікаційною роботою передається до Екзаменаційної комісії.

8. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

8.1. До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали всі вимоги освітньо-професійної програми.

8.2. Захист кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії.

8.3. Екзаменаційна комісія заслуховує автора кваліфікаційної роботи та рецензію на неї.

8.4. Для виступу перед Екзаменаційною комісією здобувачеві СВО бакалавра надається до семи хвилин; здобувачеві вищої освіти СВО магістра – до десяти хвилин. Усний виступ здобувача вищої освіти на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії має містити в собі:

- чітке формулювання проблеми;
- обґрунтування її актуальності;
- розкриття ступеню наукової розробки проблеми;
- визначення мети кваліфікаційної роботи, засобів її досягнення, конкретних завдань;
- відомості про структуру роботи;
- виклад зроблених автором узагальнень, висновків, рекомендацій.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний також по суті відповісти на запитання членів Екзаменаційної комісії та присутніх, дати аргументовані роз'яснення щодо критичних зауважень рецензії (рецензій).

8.5 Рішення про оцінку кваліфікаційної роботи приймається на закритому засіданні Екзаменаційної комісії. Визначальними критеріями під час цього виступають самостійність, теоретичний рівень, новизна, практична значимість рекомендацій, уміння здобувача вищої освіти вести дискусію, аргументовано захищати свою концепцію й висновки.

8.6 Кваліфікаційна робота (один примірник) та супроводжуючі документи зберігаються на кафедрі 5 років, після чого передаються в архів. Електронний варіант захищеної кваліфікаційної роботи передається до репозитарію бібліотеки Університету. Порядок подання кваліфікаційних робіт регулюється Положенням про Інституційний репозитарій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (наказ

ВДПУ №49 від 18.03.2021 р.) і Порядком підготовки даних та подання публікацій (творів) до інституційного репозитарію Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (наказ ВДПУ №49 від 18.03.2021 р.)

8.7 Автори кращих магістерських робіт за рішенням Екзаменаційної комісії можуть бути рекомендовані до вступу в аспірантуру.

8.8 Здобувач вищої освіти, який під час захисту кваліфікаційної роботи одержує незадовільну оцінку, відрховується з університету. Йому видається академічна довідка про прослухані навчальні дисципліни. Поновлення у складі здобувачів вищої освіти для повторного складання Екзаменаційних екзаменів чи захисту кваліфікаційної роботи регулюється «Положенням про порядок переведення, відрховування та поновлення студентів у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського».

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Основний зміст Положення відображає кращі практики кафедр ВДПУ щодо підготовки кваліфікаційних робіт.

9.2. Кафедри розробляють методичні рекомендації щодо виконання

кваліфікаційної роботи за кожною освітньою програмою, в яких конкретизовано вимоги до її написання та оформлення з урахуванням специфіки напряму дослідження.

9.3. Методичні рекомендації щодо виконання кваліфікаційної роботи, які розроблені кафедрою, затверджуються на засіданні Науково-методичної ради ВДПУ.

9.4. Положення про основні вимоги до структури, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського розглядається та затверджується Вченою радою ВДПУ. Положення набуває чинності за наказом ректора університету.

9.5. Зміни та доповнення до Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою університету. Зміни та доповнення до Положення набувають чинності за наказом ректора університету.

Орієнтовний список тем кваліфікаційних робіт здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності В6.03 Хореографічне мистецтво

1. Феномен народно-сценічного танцю в історії вітчизняного хореографічного мистецтва.
2. Сучасний балет як емоційний відгук на актуальні світові проблеми (на прикладі хореографічної творчості Крістал Пайт).
3. Народні джерела української хореографії: історичний та мистецтвознавчий аспекти.
4. Розвиток сценічного народного танцю в хореографічному мистецтві України (на прикладі творчої діяльності Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені Павла Вірського).
5. Становлення хореографічної підготовки в освітніх установах Поділля (друга половина XIX ст – 50-ті рр. XX ст.).
6. Діяльність ансамблів народного танцю в контексті сучасного хореографічного мистецтва України.
7. Збереження та популяризація автентичного українського танцю в умовах глобалізації.
8. Розвиток хореографічної освіти Поділля кінця XIX початку XX століття.
9. Постать Василя Авраменка в національній хореографічній культурі.
10. Становлення і розвиток хореографічної освіти в Україні.
11. Народне хореографічне мистецтво Поділля: історія становлення та збереження регіональних традицій
12. Дослідники української народно-сценічної хореографії та їх роль у збереженні українського танцю.
13. Етнічні особливості танцю України.
14. Жанр хореографічного етюдів в творчості балетмейстерів Європи кінця XX ст.
15. Жанрово-стильові особливості хореографічних творів в репертуарі професійних хореографічних колективів України
16. Збереження традицій історико-побутового танцю на балетній сцені.
17. Зразка історико-побутового танцю у класичному балеті.
18. Інтерпретація класичної балетної спадщини засобами сучасного хореографічного мистецтва.
19. Переосмислення традиціоналізму в сучасній українській танцювальній культурі.
20. Перформенсні форми у хореографічному мистецтві.
21. Популярні форми танцювальної культури в процесі втілення хореографічного твору.
22. Режисура як організація і творче керівництво хореографічною виставою.
23. Ритмопластична основа хореографічного твору: аналіз та принципи побудови.
24. Розкриття цінностей людського життя через призму танцювальної культури.
25. Роль сценографії у створенні хореографічного образу.
26. Синтез мистецтва в українській і світовій культурі.
27. Синтез мистецтва в українській хореографії.
28. Створення хореографічного номеру: сценографія і мистецтво хореографа.

29. Сучасна хореографія України: на перехресті танцювальних жанрів.
 30. Сучасні напрями хореографічного мистецтва.

Додаток Б

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

(повна назва факультету)

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: _____

Здобувача(ки) курсу _____ групи Освітньої програми _____
 Спеціальності _____

Галузі _____ знань _____

Ступеня _____ вищої _____ освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____

(прізвище та ініціали, посада, вчене звання, наук. ступінь)

Розширена шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Голова Екзаменаційної комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени

Екзаменаційної

комісії

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

Вінниця – 2024

Додаток Б**Технічні вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт**

Формат	Друкований текст за допомогою текстового редактора Word комп'ютерно техніки з використанням її
Інтервал	Роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу
Шрифт	Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt без зміни масштабу та інтервалу шрифту
Поля	Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм
Нумерація сторінок	Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи, включаючи додатки. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.
Текст та абзаци	Текст потрібно набирати без переносів слів. Абзацні відступи формувати за таким алгоритмом: виділити необхідний текст; у діалоговому вікні «Абзац» виставити такі параметри: вирівнювання – по ширині, відступ справа – 0 см, відступ зліва – 0 см, інтервал перед – 0 пт, інтервал після – 0 пт, міжрядковий інтервал – 1,5 рядка, відступ першого рядка – 1,25 см. Заборонено формувати абзаци за допомогою пробілів і табулятора. При наборі тексту слід дотримуватись таких загальних норм: між словами ставити тільки один пробіл; розрізняти тире (–) та дефіс (-); лапки використовувати у варіанті « »; апостроф використовувати у варіанті ' (об'єкт, зв'язок, обов'язково тощо).
Нумерація розділів і підрозділів	Розділи і підрозділи роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення змісту роботи. Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою

Формули	Формули розміщують безпосередньо після посилання на них у тексті роботи. Нумеруються формули арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули, відокремлених крапкою. Формула, що нумерується, наводиться посередині нового рядка (нумерація – з правого боку в дужках). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі.
Рисунки	Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Рисунки нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.
Таблиці	Таблицю розміщують безпосередньо після посилання на неї у тексті роботи або на наступній сторінці. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється арабськими цифрами в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою.
Список використаних джерел	Оформлення за ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf Подається за одним із варіантів: за алфавітом (іноземні наприкінці списку), в хронологічному порядку або в порядку посилання в тексті роботи.

Цитування	Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело. Законодавчі та відомчі акти цитуються за офіційними виданнями, не рекомендується цитування за вторинними джерелами інформації. Цитування має відбуватись за останніми оновленнями законодавчих та відомчих актів на момент написання роботи. При непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його Результатів
Посилання на використані джерела	Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в роботі. Посилання на використані джерела зазначаються порядковим номером згідно їх переліку у квадратних дужках, наприклад: [7, с. 35], що означає 7 – номер джерела із списку використаних джерел; с. 35 – сторінка з даного джерела, з якої наведено конкретну інформацію; [8; 14; 18; 25 та ін.], що означає номери кількох джерел зі списку.

Додатки	Обсяг додатків не повинен перевищувати обсягу самої роботи. Посилання на додатки в тексті роботи має бути послідовним (дод. А, дод. Б). Додаток, який згадується в тексті раніше, має бути перед додатком, на який посилаються пізніше. При повторному посиланні на додаток потрібно писати скорочено слово «дивись», як-от: див. дод. А, див. дод. Д тощо. При посиланні на додаток крапка біля букви не ставиться, за винятком кінця речення. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. У матеріалах додатків допускається використання шрифту розміром не менше 10 pt та одинарного міжрядкового інтервалу.
Естетичні вимоги до написання кваліфікаційної роботи	Наукова робота має бути написана без виправлень. Друкарські помилки, описки і графічні неточності допускається виправляти підчищенням чи зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту машинописним способом чи від руки. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці роботи. Для підсилення значення, акцентування тієї чи іншої частини тексту в документах використовуються маркований та нумерований списки, розділення на абзаци тощо.

Додаток В

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні тана еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя :ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курслекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. тадоп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб.Київ : Талком, 2016. 340 с.

Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.

	2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.

	8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб.наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. д-ра

	екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. №3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ.служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності удітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-

	методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ.наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні

	бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: книги	1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання: довідкового	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.

Видання	2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т.5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. №5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналізвітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.

Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізмів України. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
--------------------------------------	---